

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudců
Mgr. Gabriely Bašné a Mgr. Martiny Weissové ve věci

žalobců

1) J. K.

2) N. K.

oba zastoupeni Mgr. Leonidem Kushnarenkem, advokátem
se sídlem Politických vězňů 21, Praha 1

proti

žalovanému

Ministerstvo vnitra

se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 9. 3 2016, č.j. MV-189328-5/VS-2015

takto:

- I. Rozhodnutí ministra vnitra ze dne 9. 3 2016, č.j. MV-189328-5/VS-2015, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení ve výši 19.455,- Kč, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobců Mgr. Leonida Kushnarenka, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobci se podanou žalobou domáhali přezkoumání a zrušení rozhodnutí uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku, kterým ministr vnitra (dále jen „žalovaný“) zamítl jejich rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 15. 9. 2015, č.j. VS-4948/835.3/2-2014, kterým podle § 7 odst. 1 zák.č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění rozhodném (dále jen „zákon o státním občanství“) nebylo vyhověno jejich žádosti o udělení státního občanství České republiky.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobci v podané žalobě namítali, že žalobou napadené rozhodnutí je nezákonné, přičemž jeho odůvodnění považovali za projev libovůle správních orgánů.
3. Připustili, že na udělení státního občanství není právní nárok, avšak poukázali na povinnost správních orgánů vést řádně řízení o žádosti o udělení státního občanství.
4. Namítali, že přestože splnili veškeré podmínky pro udělení státního občanství, zamítavý závěr správního orgánu byl zdůvodněn toliko konstatováním existence správního uvážení. Rozhodnutí vybočuje z ustálené praxe a zároveň porušuje zásadu legitimního očekávání.
5. Žalobci navrhli soudu, aby rozhodnutí žalovaného zrušil.
6. Žalovaný ve vyjádření ze dne 18. 10. 2016 nesouhlasil s podanou žalobou a odkázal na obsah žalobou napadeného rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalovaný namítl, že při své úvaze o nenárokovosti udělení státního občanství ani při splnění formálních podmínek uvedených v zákoně č. 40/1993 Sb., uvedené v napadeném rozhodnutí, vycházel z konstantní judikatury správních soudů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.1.2014, sp.zn. 4 As 142/2013). Tuto úvahu nelze ztotožňovat s absolutním správním uvážením, jak činí žalobci.

III.

Obsah správního spisu

7. Žalobci podali dne 29. 10. 2013 u Krajského úřadu Středočeského kraje žádost o udělení státního občanství. Žádost byla doručena správnímu orgánu I. stupně dne 2.5.2014.
8. Správní orgán I. stupně rozhodnutím ze dne 15. 9. 2015, č.j. VS-4948/835.3/2-2014, nevyhověl žádosti žalobců o udělení státního občanství ČR. V odůvodnění uvedl, že oba žalobci splnili všechny podmínky stanovené v § 7 odst. 1 písm. a), c), d) a e) zákona o státním občanství, neboť mají nejméně 5 let povolen trvalý pobyt na území České republiky; nebyli v posledních pěti letech pravomocně odsouzeni pro úmyslný trestný čin; prokázali znalost českého jazyka; plní povinnosti vyplývající z právních předpisů na úseku pobytového režimu cizinců, veřejného zdravotního pojištění, sociálního zabezpečení, důchodového pojištění, daní, odvodů a poplatků. Žalobci nesplňují pouze podmínku uvedenou v § 7 odst. 1 písm. b) tohoto zákona, když neprokázali, že by nabytím státního občanství České republiky pozbyli své dosavadní státní občanství nebo že již své dosavadní státní občanství pozbyli. Správní orgán však současně doplnil, že 1.1.2014 nabyt účinnosti zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a podle § 74 citovaného zákona se řízení, která nebyla pravomocně ukončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí podle dosavadních právních předpisů, pozbytí dosavadního státního občanství se pro udělení státního občanství České republiky nevyžaduje. Správní orgán I. stupně konstatoval, že žádosti nemusí být vyhověno, i když žalobci splňují veškeré podmínky, a dále že rozhodnutí o udělení státního občanství spadá do sféry správního uvážení a na jeho udělení není právní nárok. Při rozhodování zvažoval naplnění soukromého zájmu žadatelů na udělení státního občanství

České republiky a naplnění veřejného zájmu na přijetí žadatelů do státního svazku České republiky. Při tomto zvažování obou uvedených zájmů ve vzájemné souvislosti dal přednost veřejnému zájmu. Konstatoval, že status cizince s povoleným trvalým pobytem v České republice žadatelům zajišťuje téměř stejné postavení jako státnímu občanu České republiky, vyjma některých práv občanských.

9. Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podali žalobci dne 30. 9. 2015 rozklad, jehož obsah je obdobný podané žalobě. Žalobci navíc namítli, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné. O rozkladu rozhodl žalovaný dne 9. 3. 2016 žalobou napadeným rozhodnutím. V odůvodnění rozhodnutí se žalovaný ztotožnil se závěry správního orgánu I. stupně, že žadateli o státní občanství, který splňuje veškeré podmínky, nemusí být státní občanství uděleno, neboť na něj není právní nárok. Orgán státu má nezadatelné právo rozhodnout, zda určité osobě státní občanství udělí či nikoliv. Žalovaný došel k závěru, že správní orgán I. stupně v odůvodnění rozhodnutí popsal skutkový stav, podklady, z nichž rozhodnutí vychází, a uvedl důvody vedoucí k zamítnutí žádosti žalobců.

IV.

Posouzení žaloby

10. Na základě podané žaloby přezkoumal Městský soud v Praze napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobci uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“)).
11. Žaloba je důvodná.
12. Při posouzení věci soud vyšel z následující právní úpravy:
13. Podle § 68 odst. 3 věta první správního řádu v odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
14. Podle § 7 odst. 1 zákona o státním občanství státní občanství České republiky lze na žádost udělit fyzické osobě, která splňuje současně tyto podmínky:
- a) má na území České republiky ke dni podání žádosti po dobu nejméně pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se zde převážně zdržuje,
 - b) prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbyde dosavadní státní občanství, nebo prokáže, že pozbyla dosavadní státní občanství, nejde-li o bezdomovce nebo osobu s přiznaným postavením uprchlíka na území České republiky,
 - c) nebyla v posledních pěti letech pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin,
 - d) prokáže znalost českého jazyka a
 - e) plní povinnosti vyplývající z ustanovení zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt a vstup cizinců na území České republiky, povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, daně, odvody a poplatky.
15. Zásadní námitkou žalobců byla nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí spočívající v libovůli správních orgánů. Soud konstatuje, že správní orgány jsou povinny podle § 68 odst. 3 správního řádu v odůvodnění rozhodnutí uvést mimo jiné i úvahy, kterými se řídily při hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se vypořádaly s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

16. K náležitostem odůvodnění soud v první řadě odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dne 13. 3. 2008, č.j. 5 As 51/2007-105: „*Jakoliv Nejvyšší správní soud na jedné straně soubhlasí s názorem, že na udělení státního občanství není právní nárok, je nutné současně konstatovat, že rozhodování správních orgánů nemůže podléhat libovůli. Libovůle při rozhodovací činnosti správních orgánů by totiž zjevně odporovala charakteru státní správy jako činnosti podzákonné a zákonem řízené. Rubem diskrečního oprávnění správního orgánu je povinnost volné úvahy užít, tedy zabývat se všemi hledisky, které zákon jako premisy takové úvahy stanoví, opatřit si za tím účelem potřebné důkazní prostředky, provést jimi důkazy, vyvodit z těchto důkazů skutková a právní zjištění, a poté volným správním uvážením, nicméně při respektování smyslu a účelu zákona a mezí, které zákon stanoví, dospět při dodržení pravidel logického vyvozování k adekvátnímu rozhodnutí.*

Absolutní či neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje. Každé správní uvážení má své meze, vyplývající v první řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu.

Úkolem soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale naopak posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjišťil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že i když správní orgán rozhoduje na základě volné správní úvahy, musí být jeho rozhodnutí přezkoumatelné a musí být zřejmé, že z mezí a hledisek správního uvážení nerybočil. I v těchto případech musí správní orgán respektovat stanovené procesní postupy i elementární právní principy správního rozhodování. Nezákonnost takového rozhodnutí pak může spočívat mj. v překročení nebo zneužití stanovených mezí správního uvážení (ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s.), nebo může být způsobena porušením procesních předpisů.“

17. Rovněž tak soud odkazuje na bod [23] rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2017, č.j. 7 As 275/2016-50, ve kterém uvedl „*na udělení státního občanství nemá cizinec ze zákona právní nárok, neboť je výsostným právem státu určit, s kým „vstoupí“ do státoobčanského svazku. O jeho udělení rozhoduje pouze a toliko veřejná správa, nikoliv soudy. Úkolem soudu pak není nabízet správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale pouze posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a plně zjišťil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.*“.
18. V nyní projednávané věci je z žalobou napadených rozhodnutí zjevné, že žalobci splnili podmínky dle § 7 odst. 1 zákona o státním občanství. Soud nepochybně, že na udělení státního občanství není právní nárok ani při splnění všech zákonem stanovených podmínek, jelikož jejich splnění je pouze základním předpokladem pro udělení státního občanství. Pokud žalobci veškeré zákonem stanovené podmínky splnili a správní orgány přesto došly k závěru, že jejich žádosti o udělení státního občanství nevyhoví, tak svůj závěr byly povinny řádně odůvodnit. Pouhá obecná a strohá konstatování správního orgánu I. stupně, že rozhodování o žádosti o státní občanství podléhá správnímu uvážení a že na státní občanství není právní nárok, nemohou nahradit správní úvahy, které k negativnímu rozhodnutí o žádosti žalobců vedly. Odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí je zcela nekonkrétní, postrádá jakýkoli relevantní a přezkoumatelný důvod pro nevyhovění žádosti žalobců. Přestože žalobci v podaném rozkladu výslovně namítali nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu I. stupně, žalovaný vytýkanou zásadní vadu nikterak nenapravit. Žalovaný toliko odkazy na judikaturu, resp. na vysvětlující zprávu k čl. 2 Evropské úmluvy podpořil tvrzení správního orgánu I. stupně, že na státní občanství není právní nárok a že rozhodování o žádostech o státní občanství podléhá správnímu uvážení, což však s ohledem na již uvedené nemůže nahradit řádné odůvodnění správního rozhodnutí. Ani další obecné konstatování správního orgánu I. stupně, že status

cizince s povoleným trvalým pobytem v České republice žalobcům zajišťuje téměř stejné postavení jako státnímu občanu České republiky, vyjma některých práv občanských, nemůže nahradit racionální a řádné odůvodnění, které má správní rozhodnutí obsahovat, neboť nevypovídá ničeho o tom, z jakého důvodu nebylo žádosti žalobců o státní občanství vyhověno.

19. Soud uzavírá, že správní orgány v dané věci nedostály své povinnosti řádně své rozhodnutí odůvodnit; rezignovaly zejména na povinnost odůvodnění svého správního uvážení tak, aby bylo seznatelné a přezkoumatelné, zda při jeho uplatnění nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem. Soud proto shledal rozhodnutí správního orgánu I. stupně i rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů.

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

20. Soud tedy podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil bez jednání žalobou napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení dle § 78 odst. 4 s. ř. s. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán dle § 78 odst. 5 s. ř. s.
21. Výrok o nákladech řízení pod bodem II. rozhodnutí je odůvodněn § 60 odst. 1 věta první s.ř.s. Žalobci měli ve věci úspěch, soud jim proto přiznal náhradu nákladů řízení, které jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem ve výši 6.000,- Kč, a dále náklady právního zastoupení. Jelikož právní zástupce zastupoval ve věci celkem dva žalobce, postupoval soud v souladu s § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., dle kterého jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snižená o 20 %. Obvyklá mimosmluvní odměna činí v případě žalob projednávaných podle soudního řádu správního 3.100,- Kč (§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu), po snížení jde tudíž o částku 2.480,- Kč za úkon. Žalobcům tak náleží náhrada nákladů právního zastoupení, a to u každého žalobce za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí částku 2.480,- Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), § 12 odst. 4 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 4 x 2.480,- Kč, a čtyři paušální částky ve výši 300,- Kč (§ 12 odst. 4 ve spojení s § 13 odst. 3 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 4 x 300,- Kč a DPH ve výši 2.335,-. Celková výše nákladů, které žalobcům v tomto řízení vznikly, činí 19.455,- Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení v této výši ve stanovené lhůtě k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Leonida Kushnarenka, advokáta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. února 2019

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.